

Professorat docent a la universitat

Andreu Mas-Colell

El 6 de maig passat Manuel Castells va publicar en aquestes pàgines un article provocador, estímul per a aquest, sobre docència i investigació a la universitat.

Coincideixo amb Castells en el fet que la docència és la responsabilitat primària de les institucions d'educació superior. Per molt bones raons sobre les quals ara no m'estendré, s'ha imposat també la prescripció que la recerca ha de ser així mateix part essencial de la tasca del sector de l'educació superior que anomenem universitari, i que s'identifica amb les entitats que en el repertori de les seves activitats de formació inclouen la de doctors, el títol habilitant per a la recerca. Les universitats són docents i investigadores. La resta de les institucions d'educació superior són bàsicament docents. Al món, la proporció de la docència superior que cobreixen les universitats és molt variable entre països.

A Espanya es van produir, en el període

1975-2000, dos fenòmens clarament beneficiosos. Un va ser l'absorció d'un gran volum de nou alumnat per part de noves i velles universitats, que es van constituir així com la institució dominant en la docència superior. L'altre va ser l'articulació, per J.M. Maravall i J. Rojo, de polítiques potents orientades al fet que les universitats fossin efectivament investigadores. Unes polítiques que estan en l'arrel del gran salt en investigació que ha fet Espanya.

Però ara ens enfrontem a una situació delicada. Poblacions cada vegada amb més temps lliure i economies que necessiten un reciclatge permanent estan creant neces-

Les universitats hauran d'incorporar al seu professorat estable perfils 100% docents

sitats docents en educació superior que augmenten a un ritme ràpid i sostingut. Davant aquesta centralitat creixent de la formació al llarg de la vida, molts pensem, incloent-hi les nostres autoritats polítiques, que les universitats estan òptimament equipades per liderar els programes massius de formació que es requeriran.

Ara bé, l'afany investigador ha portat a

consagrar per llei orgànica l'exigència que no només la universitat en el seu conjunt sigui docent i investigadora, sinó que també ho siguin tots i cadascun dels membres del professorat estable.

El resultat ha estat un benefici per a la recerca, però és més quantitatiu que qualitatiu. No compensa, a parer meu, la dificultat que crearà per a l'exercici de les noves responsabilitats docents. Com podran les universitats ser protagonistes de la nova docència amb un professorat que, en contrast amb el de secundària, ha de dedicar una part del seu temps de feina a la recerca? El cost serà un factor molt limitador. La conseqüència serà que o bé no generarem prou formació o bé no en seran les universitats les protagonistes. Certament no ho seran les públiques.

En conclusió: sí, com crec desitjable, les universitats adopten una responsabilitat protagonista en la cobertura de les necessitats docents d'educació superior, incloent-hi la formació professional i contínua, llavors les universitats hauran d'incorporar al professorat estable perfils 100% docents. Totes les universitats serien docents i investigadores –i impulsores de la innovació–, però també totes elles tindrien, en proporcions variables, personal docent i personal docent i investigador.●